

Univers Pedagogic

43 (926),
28 noiembrie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

NOI MODIFICĂRI ÎN CODUL EDUCAȚIEI: REGULI STRICTE PENTRU UTILIZAREA TELEFOANELOR ȘI UN NOU PROFIL LICEAL GENERAL

Începând cu următorul an școlar, utilizarea telefoanelor mobile în timpul orelor va fi reglementată strict, iar în licee cu o singură clasă va fi introdus un profil general de studii. Acestea sunt principalele modificări aprobate recent de cabinetul de miniștri în cadrul proiectului de lege pentru actualizarea Codului Educației.

Reglementarea utilizării telefoanelor mobile

Elevii nu vor putea folosi telefoanele mobile în timpul orelor decât în scopuri educaționale sau în cazuri de urgență, cum ar fi probleme de sănătate sau monitorizarea stării elevilor cu dizabilități. Măsura, care vine în urma unor solicitări frecvente din partea instituțiilor de învățământ, își propune să sporească siguranța în mediul școlar și să reducă hărțuirea cibernetică.

Un sondaj realizat de Ministerul Educației și Cercetării, cu participarea a peste 13.000 de respondenți, arată că utilizarea necontrolată a telefoanelor în școli distrage atenția, crește dependența și afectează sănătatea mintală a elevilor. Noul regulament procedural va detalia

condițiile de utilizare a echipamentelor electronice în școli.

Introducerea profilului general de studiu

Pentru liceele cu o singură clasă se va introduce un profil general, complementar profilurilor real și umanist existente. Scopul este de a oferi elevilor o pregătire echilibrată între disciplinele reale

și umanistice, facilitând accesul acestora la o gamă largă de specializări universitare, inclusiv în domeniul tehnice, IT sau inginerie.

„Propunem acest profil general pentru a răspunde cerințelor pieței muncii și nevoilor societății. Elevii din liceele cu o singură clasă vor avea oportunitatea de a se pregăti pentru diverse domenii, contribuind la formarea unor profesioniști necesari, precum ingineri, biologi sau fizicieni,” a declarat ministrul Educației, Dan Perciun.

Aceste modificări reflectă angajamentul Ministerului Educației de a moderniza sistemul de învățământ și de a crea un mediu educațional adaptat nevoilor elevilor și cerințelor societății.

Manuale noi pentru învățământul profesional tehnic

Elevii care studiază la **Especialitățile Brutar și Electrogazosudor-montator beneficiază de manuale noi, iar cadrele didactice și maiștrii instructori participă la sesiuni de instruire pentru actualizarea procesului de predare, învățare și evaluare.**

Prezentă la sesiunile de instruire, secretarul de stat Galina Rusu a subliniat importanța dotării cu manuale a cadrelor didactice și elevilor, menționând că acest demers va contribui semnificativ la creșterea calității studiilor. „Manualele sunt doar instrumente de lucru, care asigură conexiunea între teorie și practică, între cunoștințele transmise și competențele formate. Oferind elevilor și profesorilor acces la aceste resurse, contribu-

im direct la creșterea calității actului educațional și, implicit, la formarea unei generații mai bine pregătite pentru viitor”, a spus Galina Rusu. Instruirile, coordonate de autorii manualelor, oferă participanților oportunitatea de a explora metodologia utilizată în elaborarea materialelor, metodele de instruire activă, resursele digitale asociate noilor manuale, precum și instrumentele de evaluare a elevilor. Manualele au fost concepute pe baza modulelor din planurile de învățământ, fiind adaptate cerințelor actuale ale sistemului educațional.

Proiectul de elaborare a manualelor și organizare a instruirilor este susținut de Ministerul Educației și Cercetării și implementat în cadrul programului *EU4Moldova: Comunități Locale*, cu sprijinul Uniunii Europene și al guvernelor Germaniei, Austriei și Poloniei, prin implicarea Institutului de Politici Publice.

MEC a lansat Registrul Național al Calificărilor

Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a lansat Registrul Național al Calificărilor (RNC), care cuprinde peste 300 de standarde de calificare pentru programele de licență, masterat și doctorat. Aceste standarde, elaborate în 23 de domenii generale de studiu, aliniază învățământul superior din Republica Moldova la cerințele actuale ale pieței muncii și standardele Uniunii Europene.

„Prin acest registru, calificările obținute în Republica Moldova devin aplicabile pe piața muncii și competitive la nivel internațional,” a declarat Galina Rusu, secretar de stat al MEC. RNC servește drept sursă esențială de informații despre

calificările naționale și furnizorii de formare profesională din țară. Proiectul „Învățământul Superior din Moldova”, susținut de Banca Mondială, a facilitat dezvoltarea acestor standarde, un proces care continuă. Până la finalul anului, RNC va include 372 de standarde,

completând cele 112 programe de studii deja înregistrate.

Totodată, Registrul Național al Calificărilor contribuie la creșterea transparenței și accesibilității informațiilor privind oferta educațională și calificările disponibile, facilitând colaborarea dintre instituțiile de învățământ, angajatori și alte părți interesate din țară și din străinătate. Registrul, validat de experți europeni, este acum interoperabil cu alte registre

din Europa, oferind beneficii precum recunoaștere internațională, mobilitate crescută, acces sporit la educație și formare, sprijin pentru angajatori și oportunități de cooperare în cercetare și inovare.

Lansarea RNC a reunit oficialii guvernamentali, parteneri de dezvoltare, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic, marcând un progres semnificativ în modernizarea educației din Republica Moldova.

UPSC a obținut locul II la „Balul Bobocilor 2024”

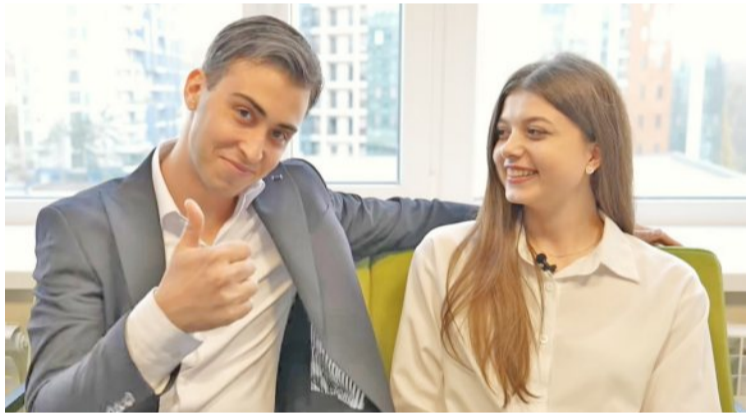
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a reușit să obțină locul II la „Balul Bobocilor 2024”, o competiție de prestigiu care a adunat studenți din anul I ai celor mai renumite universități din Chișinău: UPSC, UTM, USM, USMF și ASEM. Evenimentul s-a desfășurat la clubul „Studio” din Chișinău și a fost o adevărată sărbătoare a creativității și talentului.

Echipa UPSC, formată din Cristian Railean și Mădălina Hrițcu, a impresionat juriul și publicul prin performanța deosebită, reușind să iasă în evidență

nu doar datorită pregătirii academice, ci și a dedicării, creativității și pasiunii pentru această competiție. Cei doi studenți au demonstrat că sunt capabili să reprezinte cu mândrie universitatea, evidențiind abilități remarcabile în organizarea și prezentarea unui număr artistic complex.

Această performanță remarcabilă nu doar că a adus Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău un loc pe podium, dar a subliniat și potențialul extraordinar al studenților din cadrul instituției. Cristian Railean și Mădălina Hrițcu sunt exemple clare ale angajamentului UPSC față de educația de calitate, care nu se limitează doar la predare, ci și la formarea unor tineri capabili să se distingă în diverse domenii ale vieții academice și culturale.

Succesul obținut la „Balul Bobocilor 2024” este doar un alt pas în procesul de consolidare a reputației UPSC ca instituție de învățământ de top, dedicată formării unor profesioniști de succes, care să contribuie semnificativ la dezvoltarea societății.

Copiii refugiați din Ucraina pot fi încadrați în grădinițele din R. Moldova pe tot parcursul anului

Grădinițele din Republica Moldova vor primi pe tot parcursul anului copii refugiați din Ucraina. Pentru a-i înscrie la o instituție de educație timpurie, părinții sau tutorii vor prezenta la fața locului un set de documente ce include o cerere scrisă, actul de identitate al reprezentantului legal (copie), certificatul de naștere/actul de identitate al copilului (copie), fișa medicală a copilului emisă de autoritățile din Republica Moldova ori de structurile abilitate din Ucraina.

În cazul în care unul sau mai multe documente lipsesc,

părinții/reprezentanții legali/responsabilii legali vor scrie o declarație pe propria răspundere prin care se vor obliga să le prezinte mai târziu. Este de menționat că Ministerul Educației și Cercetării, de la declanșarea războiului din Ucraina, a întreprins o serie de acțiuni pentru a susține incluziunea în educație a refugiaților din această țară. În grădinițele, gimnaziile și liceele din Republica Moldova au fost înscriși până în prezent cel puțin 2100 de copii refugiați din statul vecin afectat de război.

UPSC și-a prezentat oferta la târgul educațional din New Delhi

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (UPSC) a înregistrat o participare remarcabilă la „Education Worldwide India Fair”, cel mai important târg de educație din India, care a avut loc pe 24 noiembrie 2024 în New Delhi. Evenimentul a oferit o oportunitate valoroasă instituției de a-și promova oferta educațională și de a consolida legăturile internaționale, concentrând atenția asupra programelor sale inovative de înaltă calitate.

Alexandra Barbăneagră, rectorul UPSC, Victoria Belous, director al CNIDE „Clasa Viitorului”, și Rodica Balan, specialist în dezvoltare personală la Centrul de Ghidare și Consiliere în Carieră, au fost prezente la târg pentru a dialoga direct cu vizitatorii, oferind informații detaliate despre oportunitățile educaționale unice oferite de UPSC. Printre programele prezentate s-au numărat cele de licență în Psihologie și Animație, desfășurate în limba engleză, care răspund cerințelor educaționale ale studenților din întreaga lume și sunt concepute să-i pregătească pentru succesul pe piețele internaționale.

De asemenea, reprezentantele UPSC au subliniat avantajele studiului la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, precum accesul la resurse educaționale moder-

ne, oportunitățile de mobilitate internațională și suportul continuu acordat studenților prin programele de consiliere și dezvoltare personală. Vizitatorii au fost invitați să descopere un mediu academic stimulant, care combină tradiția educațională cu inovația și standardele internaționale de învățământ.

Participarea UPSC la „Education Worldwide India Fair” reprezintă un pas important în procesul de internaționalizare

a universității și subliniază angajamentul acesteia de a oferi o educație de calitate, adaptată cerințelor pieței globale. De asemenea, instituția moldavă a avut oportunitatea de a întări relațiile de colaborare cu instituții educaționale din diverse colțuri ale lumii, consolidându-și astfel statutul de instituție de învățământ de prestigiu, pregătită să răspundă nevoilor educaționale ale studenților de toate naționalitățile.

Proiect european dedicat educației și formării profesionale

Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a anunțat în cadrul unui eveniment lansarea oficială a Proiectului ERASMUS-EDU-2024-POL-NTWK-IBA – „Euroguidance, Europass and EQF – National Centres”. Proiectul își propune să consolideze capacitățile educaționale naționale în implementarea instrumentelor europene și armonizarea ofertelor educaționale cu standardele europene, inclusiv prin inițierea unor noi programe educaționale.

Prezentă la eveniment, secretarul de stat al MEC Galina Rusu a reiterat importanța alinierii standardelor educaționale ale Republicii Moldova la standardele UE. „Proiectul marchează o premieră, prin care MEC își asumă trei roluri strategice, precum cel de Punct Național de Informare și Coordonare pentru Rețeaua Europeană Euroguidance, Centru Național Europass și Punct Național de Coordonare pentru

Cadrul European al Calificărilor (EQF). Fiecare dintre acestea vin să amplifice parcursul european al educației naționale prin asigurarea comparabilității internaționale a calificărilor din sistemul național de educație și formare profesională”, a menționat Galina Rusu.

Evenimentul a reunit reprezentanți ai ministerelor-cheie și

instituțiilor de învățământ superior, precum și parteneri sociali. Dialogul amplu și coordonat între toate părțile implicate accentuează importanța dezvoltării calificărilor naționale și alinierea acestora la standardele europene.

MEC își reafirmă angajamentul de a implementa politici educaționale moderne și de a sprijini dezvoltarea capitalului uman prin standarde europene de excelență.

Elena VASILACHE: „Adevărata educație se bazează pe relații construite pe respect, încredere și dorința de a progresa împreună”

Elena Vasilache, profesoară de limba engleză la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Bălți, „capitala nordului” Moldovei, a obținut locul II la concursul național „Pedagogul Anului”, categoria „Profesorul Anului”, în domeniul „Limbă și comunicare”. Reputația sa de pedagog desăvârșit este întărită de devotamentul față de educație și de relațiile autentice pe care le construiește cu elevii săi. În acest interviu, Dumneaei ne împărtășește viziunea sa asupra educației și învățământului de calitate.

– Dnă Elena, cum ați ajuns să deveniți profesoară de limba engleză și ce V-a motivat să alegeți această carieră?

– În edificiile onorabile ale educației am pășit în calitate de pedagog în anul 2015, îmbrățișând această misiune nobilă cu inima deschisă. Nu am intrat în această profesie cu un plan bine definit. A fost o combinație între întâmplare și oportunitatea de a mă apropia mai mult de oameni, de a fi parte din călătoria educațională a copiilor. Fiind profesor, „nimic din ceea ce este omenesc nu-mi este străin”. Această deschidere către umanitate nu doar că mi-a confirmat chiar de la prima lecție alegerea profesiei, dar a transformat-o într-o vocație plină de sens și plenitudine.

– Cum descrieți experiența Dumneavoastră la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Bălți? Ce V-a marcat cel mai mult în timpul colaborării cu elevii și colegii?

– Făcând parte din comunitatea educațională a IP LT „Mihai Eminescu” din municipiul Bălți, afirm cu certitudine că formula **elev motivat + profesor competent = performanță** își demonstrează continuu viabilitatea. Cea mai mare lecție pe care am învățat-o aici este că adevărata educație se bazează pe relații construite pe respect, încredere și dorința de a progresa împreună. Această experiență a devenit fundamentul meu pentru a promova o cultură a succesului educațional.

– Ați obținut locul II la Concursul Național „Pedagogul Anului”, la categoria „Profesorul anului” (domeniul de învățământ „Limbă și comunicare”). Care credeți că au fost factorii principali care V-au ajutat să ajungeți acolo și ce înseamnă pentru Dumneavoastră această realizare?

– Acest premiu reprezintă un prilej de mândrie și un punct de plecare pentru noi aspirații! Cred că autenticitatea în relația cu elevii, deschiderea spre învățare continuă și adaptabilitatea m-au ajutat cel mai mult. Cu siguranță, această reușită este nu doar o recunoaștere personală, ci și o confirmare a importanței educației bazate pe respect, colaborare și inovație. Mai mult, este un moment de reflecție asupra a ceea ce am realizat și un stimul major pentru a continua să evoluez, să-mi depășesc limitele, să-mi extind orizonturile profesionale și personale.

– Cum reușiți să combinați predarea limbii engleze cu dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor, mai ales într-un context educațional tot mai digitalizat?

– În societatea progresivă actuală, în care educația evoluează într-un ritm fără precedent pentru a satisface cerințele secolului XXI, integrarea tehnologiilor moderne în procesul de predare a limbii engleze este esențială pentru dezvoltarea atât a competențelor lingvistice, cât și a celor digitale ale elevilor. Învățarea limbii engleze nu se mai limitează doar la lecții tradiționale, ci devine o

oportunitate de a explora noi platforme și instrumente digitale, care oferă elevilor posibilitatea de a dezvolta și de a aplica limba într-un mod mai captivant și adaptat nevoilor proprii.

– În afară de faptul că sunteți profesoară de limba engleză, sunteți și diriginta clasei a VII-a, o vârstă la care copiii își formează multe dintre trăsăturile fundamentale ale personalității. Ce strategii folosiți pentru a-i sprijini pe elevii în această perioadă de tranziție?

– „O aventură, un maraton al cunoașterii și al autodepășirii profesionale” – astfel aș descrie rolul meu de dirigintă la clasă. Am pornit cu elan mare, „îmbrăcând” relațiile și dialogul cu copiii mei, cu o căldură emoțională, prietenoasă, generoasă, ajutându-i să-și găsească vocile și încurajându-

i să-și întindă aripile! Consider că, pentru a trece cu succes prin această perioadă de tranziție, elevii au nevoie de un cadru stabil și de încredere, în care să se simtă sprijiniți atât în plan academic, cât și emoțional. Cele mai eficiente strategii sunt cele bazate pe comunicare deschisă, activități de grup și sesiuni de reflecție pentru dezvoltarea personală, stimulând gândirea critică și responsabilitatea. Frumusețea relațiilor cu ceilalți, nevoia de a cunoaște, grija pentru păstrarea mediului natural, lupta pentru pace, prietenia, solidaritatea și alte aspecte ale pregătirii elevilor pentru viața socială se înscriu printre obiectivele principale ale muncii educative în calitate de dirigintă pentru cei 30 de discipoli.

– Cum credeți că formarea continuă a cadrelor didactice poate influența calitatea învățământului? Care sunt, în opinia Dumneavoastră, cele mai importante abilități pe care un profesor trebuie să le dobândească astăzi?

– Călătoria spre a deveni un profesor de valoare presupune dezvoltarea intenționată a diverselor calități și abilități. Pentru a crea o experiență educațională pozitivă și de impact pentru discipoli, un profesor trebuie să fie un model de învățare continuă, demonstrând elevilor importanța dobândirii de noi cunoștințe și abilități pe tot parcursul vieții. Cele mai importante abilități, pe care un profesor trebuie să le etaleze, includ adaptabilitatea la diversitatea nevoilor elevilor, competențele digitale pentru a facilita învățarea interactivă, abilități de gestionare a clasei pentru a crea un mediu incluziv, empatia și comunicarea pentru a construi relații de încredere cu elevii și capacitatea de a evalua și oferi feedback constructiv pentru sprijinirea dezvoltării acestora. Este esențial ca cultura

reușitei didactice și angajamentul față de munca pe care o face pedagogul să nu fie episodice, deoarece educația de calitate se construiește pe o fundație solidă de perseverență, valori și dedicare continuă.

– Ați lucrat și ca traducător în cadrul unor organizații internaționale. Cum ați reușit să îmbinați activitatea de traducător cu cea de predare a limbii engleze?

– Îmbinarea activității de traducător cu predarea limbii engleze a fost o experiență extrem de valoroasă, deoarece am putut să aplic și să dezvolt cunoștințele și abilitățile lingvistice într-un mod diversificat. Activitatea de traducător m-a învățat să fiu extrem de atentă la detalii, să înțeleg nu doar limbajul, ci și contextul cultural al textelor, ceea ce mi-a îmbogățit abordarea predării limbii engleze. Ulterior, m-am axat exclusiv pe predare, considerând că aceasta reprezenta cel mai bun mod de a contribui direct la formarea și dezvoltarea elevilor, aprofundându-mi astfel cunoștințele

pedagogice și adaptându-mi constant strategiile didactice la nevoile lor.

– Care sunt metodele inovative de predare pe care le folosiți pentru a face lecțiile de limba engleză mai atractive și mai eficiente pentru elevii?

– Aleg întotdeauna să fiu un profesor cu mintea deschisă, să fiu conectată la informație, să accept, dar și să drămuiesc ceea ce este nou. Încurajez continuu utilizarea surselor autentice, un instrument eficient fiind învățarea prin colaborare, în care elevii sunt stimulați să lucreze împreună, pentru a explora teme specifice sau pentru a rezolva exerciții de grup. Acest tip de învățare nu doar că dezvoltă competențele lingvistice, dar le și îmbunătățește abilitățile sociale și de comunicare. Modelul pedagogic „flipped classroom” este extrem de eficient în a oferi elevilor mai multă autonomie în procesul lor de învățare, deoarece transferă responsabilitatea învățării către ei. Acesta promovează nu doar învățarea pasivă a limbii engleze, ci și aplicarea acesteia într-un mod activ, colaborativ și creativ, ajutând elevii să-și dezvolte competențele lingvistice și să dobândească încredere în utilizarea limbii într-un context real. O altă metodă eficientă este învățarea prin abordarea tematică, în care lecțiile sunt structurate în jurul unor subiecte de interes pentru elevi (cum ar fi tehnologia, sportul, ecologia sau călătoriile), ceea ce face lecțiile mai relevante și mai captivante.

Aceste metode inovative contribuie nu doar la creșterea interesului și motivației elevilor, ci și la dezvoltarea abilităților lor lingvistice într-un mod activ, plăcut și eficient.

– Am observat o tendință în rândul tinerilor de azi de a viziona multe filme în limba engleză. Cum integrați această tendință în procesul de învățare?

– Integrarea tendinței de a viziona filme în limba engleză în procesul de învățare este o metodă extrem de valoroasă. Tinerii de astăzi sunt foarte atrași de conținuturi audiovizuale și filmele sunt o sursă excelentă de învățare autentică, care le poate spori atât înțelegerea limbii, cât și aprecierea culturii în care aceasta se folosește. În cadrul lecțiilor de limba engleză, vizionând fragmente din filme sau seriale, mă focusez pe dezvoltarea la elevi a abilităților de audiere

și înțelegere a limbii în contexte naturale, ajutându-i să asculte pronunția corectă, intonația și ritmul limbii. Mai mult, elevii participă la activități de discuție, de analiză a dialogurilor, de identificare a cuvintelor și expresiilor noi sau de dezbateri a tematicii filmului. După vizionare, pentru a îmbunătăți abilitățile de scriere, propun elevilor să scrie o recenzie, un alt final al filmului sau să creeze un rezumat, exersând astfel utilizarea corectă a structurilor gramaticale și a vocabularului într-un context scris.

– Credeți că accentul pus pe învățarea limbilor străine este suficient în școlile din Republica Moldova? Ce măsuri considerați că ar trebui luate pentru a spori interesul elevilor pentru limbile străine?

– Societatea multiculturală actuală pune cunoașterea limbilor străine în centrul rețelei sale educaționale. Mai mult ca atât, o consideră o dimensiune esențială pentru integrarea socială a omului în devenire și pentru realizările sale profesionale. Școlile din Republica Moldova pun accent pe învățarea limbilor străine și asta este important, dar nu răspunde întotdeauna cerințelor societății globalizate. Deși limba engleză și alte limbi sunt învățate de mulți elevi în mod teoretic, există în continuare o nevoie de a li se oferi oportunități mai ample de a practica aceste limbi într-un context real și dinamic: colaborări cu școli și organizații internaționale, programe de schimburi culturale, antrenarea elevilor în proiecte care implică utilizarea activă a limbilor străine. Un stat care își dorește să fie competitiv și performant la nivel european și mondial trebuie să trateze învățarea limbilor străine ca o prioritate a sistemului național de învățământ.

– Ce sfaturi ați da celor care doresc să urmeze o carieră didactică, în special în domeniul limbilor străine?

– „Suntem ceea ce iubim”, afirma Nichita Stănescu, și devenim ceea ce gândim, iar un adevărat pedagog este cel ce-și cultivă gândurile cu iubire față de Omul în devenire! Cei ce doresc să îmbrățișeze cariera didactică, indiferent de disciplina predată, trebuie să înțeleagă că dascălul nu e doar cel ce face inteligibilă cunoașterea, dar este totodată modelator uman și cetățenesc al tinerilor. În această ipostază, profesorul trebuie să fie ghid atât al demersului euristic, cât și etic al discipolilor, canalizându-i în direcția dobândirii rezultatelor propuse, fructificând ulterior cunoștințele pentru a contura și asigura viitorul lor, al țării și societății.

Mulțumim dnei Elena Vasilache pentru timpul acordat. Cariera sa este o dovadă că educația de calitate se construiește pe valori solide și pe o relație autentică între profesor și elevi – fundamentul oricărei reușite pe termen lung.

A intervievat
Silvia ȚURCAN

Vizitele de studiu și masterclassurile educaționale: oportunități de învățare și dezvoltare pentru viitorii profesioniști

Prezentarea și degustarea cafelei (cafeneaua TUCANOCOFFEE)

Aceste activități au scopul de a inspira dragostea pentru profesie în rândul viitorilor specialiști din domeniul alimentației publice. În cadrul educației profesionale, formarea practică joacă un rol esențial în pregătirea tinerilor, pentru a excela în industria ospitalității. Vizitele de studiu și masterclassurile sunt instrumente de învățare valoroase, care completează cunoștințele teoretice și permit studenților să asimileze cele mai bune practici din industrie.

Pe parcursul a doi ani de învățământ (2022-2023, 2023-2024), grupele TAP191, TAP192, TAP201 și TAP202 de la Programul de formare profesională tehnică 72120 Tehnologia alimentației publice din cadrul Colegiului

Național de Comerț al ASEM au avut ocazia să participe la o serie de activități educaționale realizate în locații de top, în care au învățat de la profesioniști, au explorat procese esențiale și au avut oportunitatea de a aplica cunoștințele acumulate.

Prima vizită a grupurilor TAP191 și TAP192 a fost la TUCANOCOFFEE, un loc emblematic pentru iubitorii de cafea de specialitate. Aici elevii au participat la o sesiune interactivă despre procesul de selecție al boabelor, prăjirea acestora și metodele de preparare, ce influențează aroma și gustul cafelei. Sub îndrumarea unor barmani experimentați, au învățat importanța detaliilor tehnice, cum ar fi temperatura apei și măcinarea boabelor, pentru a obține o băutură de calitate superioară. Degustarea ghidată a fost o experiență captivantă, care le-a oferit o înțelegere profundă a diverselor tipuri de cafea și le-a servit drept punct de plecare

pentru a învăța să aprecieze nu doar gustul, ci și textura și aroma cafelei. Aceste cunoștințe sunt esențiale pentru oricine dorește să activeze în industria cafelei, în special pentru viitorii barmani și specialiști din domeniul ospitalității.

Un alt moment important al activităților educaționale a fost masterclassul privind organizarea corectă a unui restaurant, susținut la restaurantul „Garden Palace”, unde grupurile TAP191 și TAP192 au învățat despre aranjarea *mise-en-place*. Acest concept esențial în gastronomie se referă la pregătirea ingredientelor, ustensilelor și echipamentelor înainte de începerea gătitului. Ghidajul a fost asigurat de absolvenții ai Colegiului Național de Comerț al ASEM, care le-au explicat importanța organizării eficiente și a respectării standardelor de igienă. Elevii au învățat cum să organizeze resursele într-un restaurant, să îmbunătățească fluxul de lucru și să optimizeze timpul, pentru a oferi o experiență culinară de neuitat. Acest masterclass le-a oferit o înțelegere practică și teoretică a modului în care fiecare unitate de alimentație publică trebuie să-și coordoneze activitatea pentru a funcționa la cele mai înalte standarde.

Grupurile TAP201 și TAP202 au avut ocazia să participe la un masterclass dedicat dotării unui restaurant cu inventar și echipamente necesare pentru o operare de succes. La restaurantul „LagoEventParc” elevii au învățat cum să aleagă echipamentele potrivite pentru diferite tipuri de unități de alimentație publică - de la utilajele necesare preparării mâncărurilor până la mobilierul care contribuie la confortul clienților. Masterclassul a fost condus de experți în domeniu, care le-au explicat importanța unui inventar bine gândit și cum acesta influențează eficiența activităților din restaurant. Elevii au învățat cum să selecteze echipamentele în funcție de nevoile fiecărui tip de restaurant și cum întreținerea corespunzătoare a acestora poate asigura o funcționare de lungă durată.

Un alt masterclass important a avut loc la restaurantul „Cikapulya”,

unde grupul TAP202 a învățat despre prepararea bucatelor georgiene, o bucătărie apreciată pentru savoare și diversitatea sa. În cadrul acestui atelier elevii au avut ocazia să pregătească preparate tradiționale, precum *khachapuri* și *khinkali*, învățând nu doar tehnici de gătit, dar și despre selecția ingredientelor și tehnologiile specifice. În plus, masterclassul a inclus o sesiune teoretică de analiză a meniului restaurantului, în care participanții au învățat cum să calculeze prețurile și gramajele preparatelor, precum și să aleagă ingredientele în funcție de costuri și cerințele clientului. Aceste cunoștințe sunt esențiale pentru înțelegerea structurii economice a unui restaurant și pentru gestionarea eficientă a unui meniu.

Un aspect semnificativ al acestor vizite de studiu și masterclassuri a fost impactul lor direct asupra integrării elevilor în câmpul muncii. Mulți dintre participanți au reușit să-și aplice cunoștințele dobândite în timpul practicii și au fost angajați la aceste unități de alimentație publică, continuându-și, astfel, carierele în domeniu. De exemplu, unii dintre elevii care au participat la masterclassul de dotare a restaurantului cu echipamente sunt acum implicați în managementul operațiunilor din restaurante, în timp ce alții lucrează în cafenele de specialitate sau restaurante, care oferă preparate internaționale. Această

Impactul formării practice asupra integrării elevilor în câmpul muncii

Prepararea bucatelor georgiene și analiza meniului (restaurantul „Cikapulya”)

experiență educațională le-a permis nu doar să învețe de la profesioniști, dar și să-și construiască o rețea valoroasă de contacte și să obțină un avantaj competitiv pe piața muncii.

Concluzie

Vizitele de studiu și masterclassurile, organizate de subsemnata în unități de alimentație publică, cum ar fi TUCANOCOFFEE, restaurantele „Garden Palace”, „LagoEventParc” și „Cikapulya”, au oferit elevilor de la programul de formare profesională tehnică 72120 Tehnologia alimentației publice din cadrul Colegiului Național de Comerț al ASEM (grupele TAP191, TAP192, TAP201 și TAP202) oportunități educaționale esențiale pentru formarea lor ca viitori profesioniști în industria ospitalității. Aceste activități au fost un punct de plecare important în asimilarea „pe viu” a celor mai bune practici din domeniu și au contribuit semnificativ la dezvoltarea abilităților necesare pentru succesul în acest sector dinamic. Prin participarea la aceste experiențe educaționale, elevii au fost pregătiți nu doar să înțeleagă procesele ce stau la baza unei unități de alimentație publică, dar și să se integreze rapid în câmpul muncii, având deja un avantaj semnificativ față de alți candidați.

Aliona SPIVAC,
profesoară de discipline
tehnologice, Colegiul Național
de Comerț al ASEM

UE: Un teren sportiv multifuncțional, proiectat de elevii Liceului „O. Ghibu” din Orhei

Un teren sportiv multifuncțional modern pentru activități desfășurate în aer liber a fost proiectat de elevii Liceului Teoretic „Onisifor Ghibu” din municipiul Orhei. Proiectul a fost dezvoltat prin abordare interdisciplinară STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Antreprenoriat, Arte și Matematică), prevăzând și amenajarea unor spații pentru probe de fotbal, baschet, volei și atletism.

Elevii au realizat un sondaj în cadrul liceului, identificând astfel problema lipsei unui teren sportiv, căci cel existent este în mare parte deteriorat. În vederea edificării unor spații sportive noi, tinerii studiuși au creat machete fizice și versiuni 3D ale unui teren multifuncțional ce ar putea fi amenajat în anii următori.

Ana Moraru, managera de proiect, a spus că „Această activitate le-a permis elevilor să aplice concepte din fizică, matematică, informatică, biologie și istorie la dezvoltarea unui spațiu care corespunde standardelor din lumea reală. De exemplu, au utilizat matematica pentru măsurători pre-

cise și estimarea bugetului. Elevii au analizat, de asemenea, materiale rezistente pentru acoperirea terenurilor sportive în aer liber, argumentându-și opțiunile.”

De remarcat că elevii au fost ghidați de profesori instruiți în cadrul proiectului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”, implementat cu suportul Uniunii Europene și de entitățile Organizației Națiunilor Unite: PNUD (responsabilă de dezvoltare) și UNICEF (pentru necesitățile copiilor).

Este de menționat că liceul face parte din Rețeaua Școlilor Model, o inițiativă a Ministerului Educației și Cercetării care își propune să transforme câte o școală din fiecare raion într-o instituție de referință în domeniu, acestea fiind sprijinite și de Banca Mondială, Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Guvernul Poloniei și cel al Norvegiei, companii private și organizații internaționale.

Iulian BOGATU

Masterclassul „Etaple de aranjare a mise-en-place” (restaurantul „Garden Palace”)

Efectul temelor pentru acasă asupra performanței elevilor

Unul dintre subiectele cele mai dezbătute în educație este legătura dintre teme pentru acasă și performanțele elevilor. Recent, cercetătorul român Dacian Dolean a realizat un studiu experimental, care a avut ca obiectiv evaluarea efectelor temelor asupra elevilor din clasa a III-a. Publicat pe *Edupedu.ro*, interviul cu Dolean aduce în discuție rezultate semnificative, care oferă o perspectivă detaliată asupra modului în care temele pot influența învățarea și performanțele școlare ale copiilor.

Un studiu cu impact: temele pentru acasă și performanța elevilor

Studiul a fost implementat într-o clasă a III-a și a analizat diverse tipuri de teme pentru acasă, scopul fiind să înțeleagă care sunt efectele acestora asupra învățării. Dolean a subliniat faptul că temele pentru acasă nu sunt un factor singular în succesul școlar, dar ele pot aduce beneficii semnificative atunci când sunt structurate corespunzător. Un element important al studiului a fost evaluarea nu doar a numărului de teme finalizate de elevi, ci și a calității

acestora și a modului în care sunt integrate în procesul de învățare.

Cercetătorul a subliniat că, atunci când temele sunt alinate cu obiectivele educaționale și sunt concepute astfel încât să stimuleze gândirea critică, elevii tind să obțină rezultate mai bune. De asemenea, el a menționat că temele care presupun repetarea unor informații simple, fără a implica o înțelegere mai profundă a materialului, nu sunt eficiente în îmbunătățirea performanței academice.

Importanța ghidajului profesorilor și feedbackul

Un alt punct esențial în cadrul studiului a fost rolul profesorilor în ghidarea elevilor. Dolean a subliniat că temele pentru acasă nu ar trebui să fie privite doar

Dacian Dolean

ca o sarcină suplimentară, ci ca o oportunitate de consolidare a cunoștințelor. Astfel, este crucial ca profesorii să ofere instrucțiuni clare și să acorde feedback elevilor, ajutându-i să înțeleagă scopul activităților și să depășească eventualele dificultăți întâmpinate. Când elevii primesc îndrumări adecvate, ei sunt mai motivați să se implice în activitățile de învățare și să-și îmbunătățească performanțele.

Un echilibru necesar între teme și alte activități educaționale

Studiul a evidențiat, de asemenea, importanța unui echilibru între teme și alte activități educaționale. Dolean a atras atenția asupra riscurilor asociate cu supraîncărcarea elevilor cu teme, ceea ce poate duce la oboseală, stres și chiar scăderea motivației pentru învățatura viitoare. De aceea este important ca temele să fie distribuite echilibrat pe parcursul săptămânii, astfel încât elevii să aibă suficient timp și pentru alte activități recreative și educative.

Recomandări pentru îmbunătățirea calității temelor pentru acasă

Dolean a oferit și recomandări pentru îmbunătățirea structurii temelor pentru acasă. El sugerează că, în loc de a pune accent pe cantitatea de teme, ar trebui să se pună un accent mai mare pe calitatea și relevanța acestora. În acest sens, temele care promovează gândirea critică și creativitatea, dar și implicarea activă a elevilor în învățare, sunt cele care vor contribui cel mai mult la dezvoltarea acestora. De asemenea, studiul

subliniază necesitatea ca temele să fie adaptate nevoilor individuale ale elevilor, pentru a le sprijini dezvoltarea personală și academică într-un mod echilibrat și sustenabil.

Cum ar trebui să fie temele pentru acasă?

Rezultatele studiului realizat de Dacian Dolean sugerează că temele pentru acasă au un impact semnificativ asupra performanțelor elevilor, dar acest impact este maxim doar atunci când temele sunt concepute cu un scop educațional clar și sunt susținute de feedbackul constant al profesorilor. Mai mult, temele trebuie să fie adaptate la ritmul și stilul de învățare al fiecărui elev, iar profesorii trebuie să asigure un echilibru între munca de acasă și activitățile care încurajează dezvoltarea personală și socială a elevilor.

Acest studiu aduce în discuție importanța unui sistem educațional mai echilibrat, în care temele pentru acasă să contribuie activ la dezvoltarea elevilor, fără a deveni o povară suplimentară. Temele n-ar trebui să fie o simplă formalitate, ci un instrument care să sprijine procesul educativ, contribuind la formarea unor tineri motivați și pregătiți să facă față provocărilor viitorului.

DRRM: România modernizează grădinițe și instituții de învățământ din R. Moldova

Hramul satului Răzeni, raionul Ialoveni, sărbătorit pe 21 noiembrie, a fost marcat printr-o festivitate de inaugurare la Grădinița „Alunelul” – frecventată de 58 de copii – a unor săli de grupă complet renovate și modernizate. La eveniment a participat Adrian Dupu, secretar de stat al Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM) al Guvernului României, structură care a finanțat proiectul.

Recent cu sprijinul DRRM a mai fost renovată Grădinița nr. 2 „Romanița” din Leova, spațiul adiacent instituției de educație timpurie fiind supus unor lucrări de pavare. „Investițiile în educație reprezintă o prioritate pentru Departament, care va continua să sprijine proiecte dedicate asigurării unui viitor mai bun pentru tânără generație. România susține educația noilor generații de la cele mai mici vârste și sunt convins că impactul unor asemenea investiții se va simți pentru mulți ani înaintea”, a spus Adrian Dupu.

Centru educațional inovativ la UTM

În această lună a mai fost inaugurat, la Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM), un Centru Educațional și Inovativ *Informatică și Modelare Matematică* „Grigore Moisil” (CEIM), creat cu suportul DRRM. Acest laborator oferă studenților o platformă de învățare practică în domeniul informaticii, fiind dotat cu echipament modern, inclusiv display wall LCD, ecran tactil interactiv, sistem de conferințe de înaltă calitate, aparat video etc.

De remarcat că bugetul total al proiectului are o valoare de 33 300 de euro, dintre care 30 000

reprezintă finanțarea nerambursabilă oferită de DRRM, 3 000 fiind alocați de UTM. Centrul își propune crearea unui mediu optim pentru desfășurarea cursurilor, conferințelor și evenimentelor academice, în vederea organizării unor prezentări și activități practice interactive, conferințe și ateliere de lucru în domeniul informaticii și matematicii.

CEIM poartă numele marelui matematician Grigore Moisil, unul dintre pionierii informaticii, care a lăsat o moștenire bogată prin contribuțiile sale în știință, revoluționând sfere ce țin de logica matematică și informatică. De spus că spațiul mai găzduiește Expoziția „Grigore Moisil”, care conține cărți valoroase din colecțiile personale ale profesorului român Gheorghe Păun, membru titular al Academiei Române.

Cultura și educația din Moldova, susținute de Guvernul României

În acest an, DRRM a finanțat circa 100 de proiecte din cele 350 propuse, care susțin dezvoltarea culturală și educațională a Republicii Moldova. „Mă bucur că am reușit, de când am preluat departamentul, să creștem de aproape 20 de ori numărul de noi proiecte implementate, să putem ajunge la mai mulți oameni”, a subliniat sur-sa citată.

Este de menționat că proiectele sunt gândite în colaborare cu partenerii din R. Moldova, pentru a identifica necesitățile și cerințele populației în domeniu. Spre exemplu, unul dintre proiectele susținute de DRRM este Festivalul „Astra Film” Chișinău, care a devenit un eveniment de

tradiție ce promovează dialogul cultural între cele două maluri ale Prutului. Departamentul a susținut și alte proiecte importante, cum ar fi: turnee de teatru; Festivalul Tradițiilor Românești desfășurat la Grădina Botanică din capitala Republicii Moldova; donații de 100 000 de cărți pentru bibliotecile din Basarabia; Transilvania International Film Festival care a avut loc la Chișinău.

„Toate proiectele pe care le-am finanțat au avut intrare gratuită. Nu este o surpriză, ci o noutate că reușim să aducem pentru al treilea an consecutiv Astra Film la Chișinău – un proiect consacrat în România, fiind cel mai mare festival de film documentar din Europa de Est și unul dintre cele mai mari din Europa. A ajuns la a 31-a ediție în România și mă bucur că reușim să-l facem un eveniment de tradiție și la Chișinău. Venim cu filme noi, inclusiv românești”, a punctat Adrian Dupu.

Cor. UPP

Luna tinerilor la CEEE: creativitate și implicare

Activitățile extracurriculare joacă un rol esențial în dezvoltarea tinerilor, completând educația formală și oferind oportunități de învățare care contribuie la formarea acestora ca persoane bine pregătite pentru viață. Aceste activități sunt organizate în afara programului școlar, dar se aliniază la scopuri educaționale și de dezvoltare personală. Iată câteva aspecte-cheie privind importanța activităților extracurriculare și impactul lor asupra tinerilor:

- dezvoltarea abilităților sociale și emoționale;
- dezvoltarea abilităților de leadership;
- îmbogățirea cunoștințelor și abilităților;
- promovarea sănătății fizice și mentale;
- dezvoltarea abilităților de gestionare a timpului;
- consolidarea spiritului civic și implicării în comunitate;
- îmbunătățirea performanței academice.

Activitățile extracurriculare sunt esențiale în formarea unui tânăr complet, sprijinind nu doar dezvoltarea academică, ci și creșterea personală și socială. În acest context, IP Centrul de Excelență în Energetică și Electronică (CEEE) ține cont de dezvoltarea armonioasă a tinerelor talente, iar luna noiembrie a fost declarată luna tinerilor, o perioadă

dă dedicată activităților menite să sprijine această evoluție.

În această perioadă au avut loc mai multe activități destinate tinerilor, dintre care două au avut un impact deosebit asupra bunăstării emoționale a acestora.

„Prima dragoste”
- medalion muzical
în memoria
cantautorului Anatol
Dumitraș

Un eveniment special a avut loc în memoria marelui artist moldovean Anatol Dumitraș, întâlnire onorată și de prezența soției acestuia. Acesta a fost un omagiu adus tinereții, iubirii, talentului și pasiunii pentru muzică. Atmosfera evenimentului a fost deosebită, amplificată de interpre-

tarea emoționantă a unor melodii cunoscute din repertoriul artistului, susținută de elevii centrului nostru.

În plus, invitații speciali Angela Roșcovanu și Lenuța Burghilă au împărtășit amintiri de neuitat și au cântat cu aceeași dăruire care l-a caracterizat pe Anatol Dumitraș. Evenimentul s-a încheiat cu o interpretare plină de suflet a unei piese semnate de cantautor, realizată de Ion Bragaru într-un ritm vivace, care i-a determinat pe tineri să se prindă în dans. Împreună am re trăit momente minunate din cariera artistului, am cântat, am râs și am plâns, toate acestea întărind moștenirea lăsată de el în inimile noastre.

Balul „Bobocilor” –
un eveniment de
neuitat

Exact la o săptămână după aceasta a avut loc tradiționalul Bal al „Bobocilor”, un eveniment deosebit, care marchează începutul anului școlar pentru noii elevi ai IP CEEE. Este o sărbătoare a tradițiilor academice, dar și un moment de integrare socială, în care bobocii au avut ocazia să se cunoască și să socializeze.

Organizarea evenimentului a implicat un spectacol de muzică, dans și diverse activități creative, pregătite cu multă dăruire de elevi și mentorii lor. Concursurile de

talente, reprezentațiile de teatru și momentele de dans au fost adesea punctele de atracție ale serii, iar atmosfera a fost una de distracție și energie. „Bobocii” au fost încurajați să participe la diverse jocuri și provocări care le-au testat atât creativitatea, cât și spiritul de echipă.

Aceste activități contribuie la formarea unor tineri responsabili, creativi, motivați și pregătiți să facă față provocărilor vieții. De asemenea, ele joacă un rol important în dezvoltarea unei comunități educaționale diverse și incluzive, în care tinerii își pot descoperi pasiunile și talentele, pregătindu-se astfel pentru viitor.

Mesaje de încurajare
pentru „bobocii”

Directorul IP CEEE, Mariana Bărlădean, a transmis un mesaj cald participanților, subliniind importanța acestui moment unic în viața fiecărui elev din anul întâi. „Balul „Bobocilor” este mai mult decât o competiție, este o lecție despre unitate, muncă în echipă și creativitate. Vă felicit pentru entuziasmul și energia pe care le aduceți în scenă. Sunteți mândria instituției noastre și vă promit că voi fi mereu alături de voi pe acest

drum al dezvoltării și excelenței!”

Subsemnata, director adjunct pentru educație, a subliniat semnificația evenimentului în formarea spiritului de echipă și în consolidarea relațiilor dintre elevi. „Balul „Bobocilor” este o sărbătoare a creativității și implicării. Fiecare moment prezentat astăzi în scenă este o dovadă a muncii și talentului elevilor centrului nostru. Sunt la începutul unui drum frumos, iar acest eveniment este o piatră de temelie în formarea lor, atât ca specialiști, cât și ca oameni. Felicitări tuturor pentru curaj și dedicație!”

Gutiera Prodan, jurnalistă și maestra în artă, președinte al juriului, a apreciat originalitatea fiecărei echipe și a mulțumit organizatorilor pentru crearea unui astfel de eveniment. „Este o plăcere să văd atâta talent și muncă în rândul acestor elevi. Energia lor, creativitatea și bucuria pe care le-au adus în scenă sunt impresionante. Ați demonstrat că sunteți nu doar viitorii specialiști în domeniul tehnic, dar și oameni care știu să transmită emoții. Felicitări tuturor, sunteți câștigători!”

Aceste evenimente sunt doar un exemplu din multele activități educaționale care contribuie la dezvoltarea tinerelor talente, întărind legătura dintre educație și viața reală. La IP CEEE tinerii sunt încurajați să-și urmeze pasiunile și să devină nu doar profesioniști, ci și cetățeni activi ai comunității.

Lilia GORE,
director adjunct educație;
Marcela CIURARI,
profesor, discipline de specialitate,
șef catedră management
educațional,
IP Centrul de Excelență
în Energetică și Electronică

Scriitorii Iulian Filip și Tudor Zanet, în vizită la școli și grădinițe din Găgăuzia

Scriitorii Iulian Filip și Tudor Zanet vizitează copii de la școli și grădinițe, în special din UTA Găgăuzia, în cadrul inițiativei „Promovăm Limba Română”, ce face parte din Programul Național „Consolidarea Relațiilor Interetnice în R. Moldova în contextul integrării europene – CRIn”. Astfel, copiii vorbitori de limbă rusă au fericita posibilitate să se întâlnească cu acești doi patriarhi ai literaturii pentru copii și nu numai, ca să descopere semnificația cunoașterii limbii române.

Activitatea artistică face parte dintr-un proiect inedit lansat de Agenția Relații Interetnice (ARI) în parteneriat cu literații menționați și cu Teatrul Tinerelor Talente „Oratorul”. Întâlnirile urmăresc, printre altele, promovarea limbii române în toate instituțiile de învățământ preșcolar și primar din Republica Moldova, mai cu seamă în Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia. De asemenea, copiii vor putea

viziona un spectacol educativ de păpuși „Atenție la Drum!”, dedicat tematicii siguranței rutiere și în trafic a minorilor. Până în prezent, în Găgăuzia au fost prezentate șapte spectacole în instituții preșcolare și de învățământ primar, situate în satele Congaz și Chirsova, precum și în municipiul Comrat.

De remarcat că acest program este creat și implementat de ARI în parteneriat cu organizații etnoculturale, cu sprijinul Executivului Republicii Moldova și al autorităților publice centrale și locale, prevăzând organizarea unor evenimente de informare și cultural-artistice ce își propun, sub egida mottoului oficial al Uniunii Europene – „Unitate în diversitate”, promovarea dialogului intercultural.

Reporter UPP

Ars Adolescentina, ediția a XXV-a: „Lecția de istorie - 1 decembrie 1918”

La 24 noiembrie curent, concursul *Ars Adolescentina* și-a desemnat câștigătorii „Lecției de istorie - 1 decembrie 1918”, în cadrul căreia au participat peste 150 elevi. Nou este faptul că la această etapă a fost și o participantă din România, astfel concursul transformându-se în unul transfrontalier.

Ziua de 1 Decembrie este Ziua Națională a României, o sărbătoare profund simbolică pentru toți românii, precum spunea Ferdinand I Întregitorul: „Dumnezeu și-a întins mâna peste noi și, prin lupta și sacrificiul vostru, am ajuns să vedem acest vis împlinit: o Românie unită și liberă”. Această dată marchează Marea Unire din 1918, când toate provinciile locuite majoritar de români – Transilvania, Basarabia și Bucovina – s-au unit cu Regatul României, formând România Mare. Este o zi a unității, mândriei naționale și recunoștinței față de sacrificiile generațiilor trecute. Ziua de 1 Decembrie amintește de idealurile de libertate, dreptate și unitate care au însuflețit generațiile trecute. Ea ne îndeamnă să fim curajoși și să ne urmăm visurile, să luptăm pentru idealurile naționale și să credem că într-o bună zi nu vor mai exista hotare între cele două state românești. Este un moment de reflecție asupra sacrificiilor făcute pentru independență, unitate și suveranitate. Sărbătoarea evidențiază valorile care ne unesc, indiferent de locul unde ne aflăm ca națiune sau diasporă. Suntem o națiune, avem același trecut, vorbim aceeași limbă, promovăm aceeași tradiție, valori și idealuri, respectiv, trebuie să devenim o țară. N. Iorga spunea: „Un popor care nu-și cunoaște istoria este ca un copil care nu-și cunoaște părinții”. E frumos când generația actuală manifestă vădit interes față de trecutul istoric și promovează valorile românești.

An de an, *Ars Adolescentina*, în cadrul lecției de istorie, adună sute de eseuri elaborate de elevii din toate colțurile Republicii Moldova. Participarea la acest eveniment s-a remarcat printr-o geografie extrem de diversă, un aspect deosebit de îmbucurător. Traseul simbolic al participanților începe din nordul țării, cu localități precum Briceni, Edineț, Dondușeni, Drochia, Soroca, Fălești, Florești, Sângerei și Șoldănești, continuă prin Orhei și

ajunge în centrul țării, la Chișinău. De aici se extinde către Strășeni, Călărași, Ungheni, Nisporeni, Ialoveni, traversează Nistrul la Criuleni și ajunge până la Grigoriopol. Ulterior, revenind în capitală, direcția se mută spre sud, spre Cantemir, și spre sud-vest, la Căușeni, trecând și prin Anenii Noi. Acest spectru larg de localități reflectă interesul crescut al tinerilor pentru istorie și implicarea lor activă în evenimente culturale și educative. Concursul *Ars Adolescentina* se poate mândri cu laureații săi din toate etapele – zeci și chiar sute –, dar participanții de la această etapă au fost cu totul speciali. Fiecare dintre ei a demonstrat nu doar cunoștințe profunde, ci și o pasiune autentică pentru trecutul neamului nostru.

În acest an *Ars Adolescentina* a adunat peste 150 de eseuri. Gândurile frumoase așternute de elevii ghidați de profesorii de istorie au fost evaluate de juriul în componența căruia au fost: Viorel Bolduma – președinte, Petru Golban, profesor de istorie, Zinaida Izbaș, scriitoare, jurnalistă și organizatoare a acestui minunat eveniment, și șefa instituției-gază (Biblioteca „Ovidius”) Liuba Ciobanu.

Tematica abordată nu a fost deloc simplă, la fel cum nici evenimentul istoric de la 1 Decembrie 1918 nu a reprezentat un proces spontan sau ușor de realizat. După cum au remarcat și tinerii autori în lucrările lor, acest moment mareț din istoria României a fost posibil datorită eforturilor înaintașilor noștri, adevărați artizani ai Actului Unirii. Înainte de redactarea eseurilor, aceștia s-au documentat temeinic, au discutat cu profesorii lor și au reflectat asupra înțelesurilor și valorilor pe care le asociază cu unul dintre cele cinci subiecte propuse. Alegerea subiectelor a fost menită să le stimuleze gândirea critică, spiritul analitic și sensibilitatea istorică, oferindu-le ocazia de a-și manifesta propriile perspective legate de Unire, procesul istoric complex care a stat la baza formării României Mari. Subiectele propuse pentru reflecție și redactare au fost următoarele:

1. Condițiile social-politice care au favorizat constituirea României Mari. Unirile românilor de la 1918: lecțiile însușite și ratate ale istoriei;
2. Unirea Basarabiei (Republicii Democratice Moldovenești) cu România (27 martie 1918) – materializare a principiului autodetermi-

nării naționale în spațiul basarabean. Drumul scurt spre Europa: ReUnirea cu România – oportunitate și test de maturitate a comunității românești din stânga Prutului;

3. Adunarea Națională de la Alba Iulia (1 Decembrie 1918) – una dintre cele mai frumoase pagini de istorie românească, cel mai important moment din istoria modernă a românilor;
4. Principalii artizani ai mărețului act de unire a provinciilor românești într-un stat unitar (succint despre 2 – 3 personalități);
5. Identitatea națională a Republicii Moldova: adevăr științific și speculații propagandistice.

Această inițiativă nu doar că aduce un omagiu momentelor definitorii ale istoriei naționale, ci și contribuie la educarea tinerei generații în spiritul valorilor patriotice și al respectului pentru trecut.

Concursul a fost divizat în două categorii: clasele a VIII-a - a IX-a și clasele a X-a - a XII-a. Cele mai ingenioase lucrări, cele mai originale gânduri așezate în eseu, au adus autorilor locuri câștigătoare: trofee, medalii de aur, argint, mențiune, cărți și, desigur, diplome. Locurile premiate au fost obținute după cum urmează: TROFEU la ciclul liceal – Laurențiu Prepeliță, clasa a X-a, IPLT „Vasile Alecsandri”, mun. Ungheni; un TROFEU SIMBOL - Cosmina Andreea Ilie, clasa a XI-a, Colegiul Național Pedagogic „Ștefan Velovan”, Craiova, Dolj, România, – prima elevă din România care a participat la concurs; TROFEUL pentru ciclul gimnazial s-a dus la Cristina Podubnii, clasa a IX-a, IPLT Cotuienii Mari, raionul Șoldănești.

Foarte aproape de pozițiile fruntașe ale acestor etape s-au clasat șase autori ai unor eseuri remarcabile, caracterizate prin argumentație solidă, structurare clară și o exprimare convingătoare. Aceștia au fost recompensați cu medalii de aur, după cum urmează:

Treapta liceală

Victoria Barbacari, clasa a XII-a, IPLT Mălăiești, r-nul Criuleni;

Andreea Zavtoni, clasa a XI-a, IPLT Măgdăcești, r-nul Criuleni;

Valeria Banu, clasa a XI-a, IPLT „Mihai Eminescu”, s. Sudarca, r-nul Dondușeni;

Nicoleta Statnic, clasa a XII-a, IPLT „B.P. Hasdeu”, or. Drochia.

Treapta gimnazială

Mihaela Lupu, clasa a IX-a, IPLT „Ion Inuceleț”, s. Vorniceni, r-nul Strășeni;

Răzvan Musteață, clasa a VIII-a, IPLT „Mircea Eliade”, or. Chișinău.

Acești elevi, ca și ceilalți premianți și participanți, au demonstrat o înțelegere profundă a tematicii abordate și o capacitate excepțională de a transforma ideile în eseuri captivante și bine elaborate.

Următoarele distincții acordate în cadrul concursului au fost reprezentate de nouă medalii de argint și cincisprezece medalii de bronz, care au recompensat efortul și performanța unor participanți remarcabili. De asemenea, au fost oferite 31 de mențiuni constând în seturi de cărți, dintre care 10 au fost oferite cu generozitate de poeta An-

gela Mândăcanu, în semn de omagiu adus creativității și dedicației tinerilor autori.

Fiecare premiu, indiferent de nivel, a fost însoțit de diploma oficială a concursului, un simbol al recunoașterii valorii și implicării fiecărui participant. Aceste distincții subliniază excelența în gândire, profunzimea analizei și pasiunea pentru istorie, care i-au transformat pe laureați în veritabile exemple pentru colegii lor.

Cu această ocazie, aducem sincere mulțumiri doamnei Zina Izbaș, organizatoare de 25 ani a concursului *Ars Adolescentina*, cea care știe să bată la ușă în numele adevărului istoric și al dragostei de neam, limbă și istorie. Plecăciuni alese pentru munca făcută cu dăruire de sine, pentru dragostea ce o poartă pentru tot ce e românesc și pentru că continuă să organizeze pentru elevi asemenea competiții.

Mulțumiri alese europarlamentarului Eugen TOMAC, care a acoperit financiar aspecte ce țin de

imprimarea la tipografie a 200 de diplome și confecționarea trofeelor și a medaliilor, inclusiv procurarea unei părți din cărțile destinate laureaților.

Evenimentul organizat în cadrul concursului *Ars Adolescentina* reprezintă mult mai mult decât o simplă competiție școlară – este o adevărată celebrare a valorilor istorice, culturale și educative. Diversitatea geografică a participanților demonstrează că spiritul unității și dorința de cunoaștere transcend granițele locale, aducând împreună tineri din toate colțurile țării, motivați de o profundă pasiune pentru trecutul neamului nostru. Premiile acordate – medalii de aur, argint, bronz și mențiuni – reflectă nu doar excelența în redactarea eseurilor, ci și dedicarea elevilor de a studia, a înțelege și a împărtăși moștenirea noastră istorică. Faptul că lucrările premiate s-au remarcat prin argumentație solidă, structurare clară și originalitate arată că tânără generație posedă nu doar cunoștințe teoretice, ci și o capacitate profundă de reflecție și interpretare. Generozitatea organizatorilor și a personalităților implicate, precum poeta Angela Mândăcanu, subliniază importanța sprijinirii tinerelor talente și încurajarea lor să continue pe calea cunoașterii. Aceste distincții sunt mai mult decât simple recompense – ele sunt o recunoaștere a efortului și o motivație pentru viitor. Concluzionând, *Ars Adolescentina* nu este doar un concurs, ci o platformă care încurajează tinerii să-și asume rolul de păstrători și promotori ai valorilor noastre naționale. Prin evenimente de acest gen, istoria devine vie, inspirând noi generații să își cunoască rădăcinile și să contribuie activ la consolidarea identității și unității naționale. Succesul acestui eveniment demonstrează încă o dată că educația de calitate și respectul pentru trecut sunt pilonii pe care se poate construi un viitor solid.

Rodica ANTOCICA,
profesoară de istoria românilor și universală,
grad didactic superior,
Liceul Teoretic Mălăiești,
r-nul Criuleni;
Viorel BOLDUMA,
profesor de istoria românilor și universală,
grad didactic superior,
IP Centrul de Excelență în Construcții,
lector universitar,
UPS „Ion Creangă din Chișinău

Echipa „Magia Tinereții” – câștigătoarea Premiului Mare la Balul „Bobocilor” de la CEEE

Câștigarea Premiului Mare la Balul „Bobocilor” de la Centrul de Excelență în Energetică și Electronică (CEEE) de către echipa grupei SM-0124 este o dovadă a talentului, creativității și muncii asidue a elevilor. A fost o sărbătoare de neuitat, unde strălucirea câștigătorilor a eclipsat totul, iar energia lor pozitivă a fost contagioasă!

Prin fiecare moment pregătit ei au reușit să aducă zâmbete și entuziasm pentru întreaga comunitate. Subiectele inspirate din viață, pline de actualitate, și coreografiile fascinante au creat o atmosferă magică, iar contribuția fiecăruia dintre

membrii echipei a fost esențială pentru acest succes.

Este admirabil să vezi cum au colaborat ca o adevărată echipă, sprijinindu-se reciproc și încurajându-se la fiecare etapă a procesului. Fiecare repetiție, fiecare idee și fie-

care detaliu au contat, iar rezultatul a fost cu adevărat spectaculos. Premiul câștigat nu este doar o recunoaștere a talentului elevilor, ci și un simbol al dedicării, pasiunii, colaborării strânse și prieteniei care definesc echipa „Magia Tinereții”. Ei au demonstrat că atunci când tinerii se unesc și își pun inima în ceea ce fac, pot atinge culmi impresionante. Îi încurajez să continue să viseze, să creeze și să inspire. Acesta este doar începutul unei călătorii frumoase. Am încredere că vor continua să aducă bucurie și magie în viețile celor din jur.

Echipa a sărbătorit această victorie fantastică împreună cu întreaga grupă SM – 0124, care a fost alături, i-a susținut în această călătorie și i-a încurajat să privească cu încredere și entuziasm spre aventurile care urmează.

Felicitări, „Magia Tinereții!” Sunteți cu adevărat extraordinari!

Cu admirație și cele mai bune gânduri,
dr. Cristina STRAISTARI-LUNGU,
mentorul grupei SM-0124,
Centrul de Excelență în Energetică și Electronică

A fost încheiat un acord european dintre România și R. Moldova, dedicat sportului

Proiectul „România - Republica Moldova ACT” a fost aprobat de Comisia Europeană, propunându-și să îmbunătățească capacitatea organizațiilor sportive de a promova sportul de masă. Inițiativa vizează R. Moldova, România și alte țări din Vecinătatea Estică, inclusiv Ucraina, Armenia, Azerbaidjan și Georgia. Proiectul este menit să contribuie la creșterea conștientizării în rândul maselor largi a importanței sportului în societate.

În același timp, peste 500 de actanți din țările partenere și vecine vor putea frecventa webinare și sesiuni de schimb de bune practici. Ministerul Educației și Cercetării a specificat că printre principalele inițiative planificate se numără organizarea unui maraton între R. Moldova și România, dar și activități pentru persoane cu dizabilități.

Proiectul „România - Republica Moldova ACT” beneficiază de un buget total de circa 240 de mii de euro, valoarea maximă a grantului finanțat prin programul Erasmus+ al Comisiei Europene fiind de aproximativ 200 de mii. Bugetul dat urmează să fie folosit pentru implementarea unor activități ce vor avea loc în România, R. Moldova și celelalte țări partenere, în vederea organizării de evenimente ce țin de promovarea sportului pentru toți, precum și de sesiuni de formare și dezvoltare a materialelor educaționale respective.

Cor. Upp

Un teren de minifotbal, inaugurat la Parcani de Ambasada Bulgariei

Un teren modern de minifotbal a fost inaugurat în satul Parcani, localitate din stânga Nistrului în care locuiește una dintre cele mai mari comunități de etnici bulgari din R. Moldova. Proiectul a fost lansat de Ambasada Bulgariei la Chișinău în cadrul programului „Българска помощ за развитие” („Suportul bulgar pentru dezvoltare”), cu susținerea Asociației pentru Dezvoltarea Comunității Bulgare din Moldova (ARBOM) și a Federației Moldovenești de Fotbal (FMF).

spațiului de joc amplasat pe un teren în locul căruia cu doar patru luni în urmă se afla o toloacă.

„Fie ca această zi în care a fost inaugurat terenul de fotbal să fie un bun început pentru dezvoltarea sportului în această localitate. Le doresc din tot sufletul copiilor din Parcani, dar și tuturor locuitorilor, să aibă parte doar de performanțe remarcabile”, a spus Plamen Milanov, președintele Consiliului ARBOM. La rândul său, Veaceslav Pislari, consilierul președintelui FMF și directorul general al Geosport Group, structură care a participat la realizarea proiectului, precum și directorul companiei Geothermal AV, specializată în construcții, proiectare și infrastructură sportivă, a specificat că „Vreau să-i felicit pe locuitorii din Parcani și le doresc ca atunci când campioana Moldovei, Sheriff, o va

înfrunta din nou pe Real Madrid, să o facă cu jucători ce provin din această localitate.” În continuare, Evgheni Dobrov, președintele Comunității Bulgare din Parcani, a remarcat că „Le suntem recunoscători reprezentanților administrației publice locale pentru că ne-au susținut inițiativa, echipei ARBOM care ne-a fost alături pe tot parcursul lucrărilor de construcție, și nu în ultimul rând Ambasadei Bulgariei pentru acest minunat teren de fotbal.”

Acesta nu este singurul proiect din domeniul sportului, realizat cu sprijinul și implicarea echipei ARBOM. Astfel, în luna septembrie al anului curent, în satul Svetlii (UTA Gagauzia), a fost inaugurat un mini-stadion în curtea Gimnaziului din localitate, eveniment despre care am relatat cu lux de amănunte în paginile săptămânalului Univers Pedagogic pro. Iar în perioada 2022-23, pentru copiii din localități bulgare a fost organizat un Campionat de minifotbal, câștigătorul turneului, echipa Liceului Teoretic „Olimpii Panov” din Taraclia, primind ca premiu un stadion de minifotbal, construit chiar în curtea instituției de învățământ.

B. Iu.

ANUNȚ

Liceul Teoretic „I.S.Neciui-Levițchi” anunță concurs pentru ocuparea funcțiilor vacante:

director adjunct pentru educație - 1,0 unitate;

director adjunct pentru instruire - 1,0 unitate.

Candidații la ocuparea funcțiilor respective vor depune dosarele de participare la Liceul Teoretic „I.S.Neciui-Levițchi” pe adresa: Chișinău, str. Ion Pelivan, 24

Data-limită de depunere a actelor – **13.12.2024, ora 17.00.**

Telefoane de contact: (+373) 022 744522; 022 750424

E-mail: levitschi1@gmail.com

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 1258.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,

Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea

MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>